

РАДА ВЕРХОВНА
РАДА УКРАЇНИ **ONLINE**

Офіційний вебпортал парламенту України

Законодавство України

[Головна](#) [Пошук](#) [Надходження](#) [Переклади](#) [Термінологія](#)

ЗАКОН УКРАЇНИ «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX

Офіційний та комплексний нормативний акт, що закладає нові стандарти етики, відповідальності та прозорості в освіті й науці в Україні.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text>

Чому цей Закон важливий?

Єдині правила

Вперше в Україні запроваджено єдині комплексні норми академічної доброчесності для всієї системи освіти і науки.

Підвищення якості

Мета — підвищити якість навчання та достовірність наукових результатів, захистити авторські права.

Дата введення

Закон набирає чинності з 1 липня 2026 року — час для підготовки інституцій та адаптації політик.

Академічна доброчесність - сукупність цінностей,
принципів і заснованих на них правил, якими мають
керуватися суб'єкти академічної діяльності під час
провадження такої діяльності

Мета Закону

- Встановлення правових засад академічної доброчесності
- Формування культури чесної освітньої та наукової діяльності
- Протидія академічним порушенням

Ключові особливості Закону:

- класифіковано види порушень академічної доброчесності (академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, несамотійне виконання завдань, хабарництво) та встановлено види академічної відповідальності;
- закріплено вимоги щодо обов'язкового створення та функціонування дієвої внутрішньої системи забезпечення академічної доброчесності в кожному закладі освіти;
- врегульовано питання використання систем штучного інтелекту в освітній та науковій діяльності, а також механізми перевірки академічних текстів.

Хто є суб'єктами академічної доброчесності?

- Педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники — відповідальні за доброчесність у викладанні й дослідженнях.
- Здобувачі освіти та вступники — вперше прямо охоплені законом.
- Учасники конкурсів, експерти, освітні й наукові установи — всі задіяні в процесі забезпечення чесності.

Ключові цінності Закону

Чесність

Правдивість у дослідженнях, оцінюванні та освітніх звітах.

Довіра

Повага до результатів навчання і наукових висновків.

Повага

Захист інтелектуальної власності та академічної гідності.

Справедливість

Неупереджене оцінювання та прозорі процедури реагування.

Відповідальність

Особиста та інституційна відповідальність за результати академічної діяльності.

Основні правила академічної доброчесності

- Запобігання плагіату, фабрикації та фальсифікації даних.
- Визначення відчуження авторства, самоплагіату та приписування — окремі порушення.
- Чіткі процедури розслідувань і застосування санкцій відповідно до ступеня порушення.
- Створення централізованого Реєстру осіб, які порушили доброчесність.

Сфера дії Закону

Закон охоплює всю освітню екосистему: від загальної середньої освіти до вищої, науково-технічну діяльність, вступні випробування, конкурси, олімпіади, присудження ступенів і звання, а також процеси оцінювання якості освіти та науки.

Основні правила поведінки

- Обов'язкове посилання на джерела
- Заборона фальсифікації та фабрикації
- Об'єктивність оцінювання
- Дотримання етичних стандартів

Стаття 7. Академічна доброчесність у навчальній діяльності здобувачів освіти

1. Здобувачі освіти у своїй навчальній діяльності зобов'язані дотримуватися таких правил:

- виконувати кожне навчальне завдання самостійно, крім випадків, якщо його виконання передбачає участь декількох осіб та/або правилами виконання відповідних завдань дозволено отримання допомоги від інших осіб, використання допоміжних матеріалів та засобів, у тому числі з інтернет-ресурсів;
- у разі використання у власному академічному творі результатів інтелектуальної творчої діяльності іншого автора (текстів, зображень, ідей, розробок, тверджень, відомостей, думок тощо) зазначати посилання на відповідне джерело інформації та/або відповідного автора;
- академічний твір здобувача освіти може включати раніше створений ним академічний твір (повністю або частково) лише у разі, якщо це дозволено умовами навчального завдання.

Порушення академічної добросовісності

- Плагіат
- Самоплагіат
- Фальсифікація даних
- Недозволена допомога
- Академічний саботаж

Відповідальність і санкції

Закон розмежовує персональну та інституційну відповідальність. Санкції варіюються від попереджень і виправних заходів до тимчасових заборон участі у конкурсах та підстав для дисциплінарних дій. Пріоритет — виховання культури доброчесності поряд із прозорими санкціями.

Процедури розгляду

- Подання повідомлення про порушення
- Розгляд спеціальною комісією
- Право на захист та оскарження

Санкції за порушення академічної доброчесності, що застосовуються до здобувачів освіти:

1) виховні заходи реагування:

- відвідування тематичних занять (урок, лекція, курс, тренінг тощо) з академічної доброчесності та/або академічного письма;
- усне попередження про необхідність дотримання академічної доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності;
- письмове попередження про необхідність дотримання академічної доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності;
- повторне виконання завдання;

2) заходи в межах притягнення до академічної відповідальності:

- повторне проходження (виконання) відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- повторне проходження оцінювання (включаючи підсумкове оцінювання або атестацію);
- позбавлення права брати участь у конкурсах щодо отримання стипендій, грантів, участі у програмах академічної мобільності на строк від одного до трьох років;
- відрахування з числа осіб, які здобувають освіту за державним чи регіональним замовленням;
- позбавлення пільг з оплати навчання та/або інших пільг, наданих закладом освіти, науковою установою, на строк від одного до трьох років;
- позбавлення академічної стипендії на строк до одного навчального року;
- виключення зі складу вченої ради з позбавленням права бути членом вченої ради на строк від одного до трьох років;
- відрахування здобувача фахової передвищої освіти (крім осіб, які одночасно здобувають повну загальну середню освіту, та осіб з особливими освітніми потребами);
- відрахування здобувача вищої освіти (крім осіб з особливими освітніми потребами).

Набрання чинності

- Закон набирає чинності після опублікування
- Введення в дію — через 6 місяців (31.07.26)

Хто стояв за Законом?

НАЗЯВО

Ініціатива та активна підтримка Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Робоча група

Провідні експерти, науковці та представники громадськості сформували текст закону.

Парламентське лідерство

Лідерство спікера Верховної Ради та голови підкомітету, а також співпраця з МОН та НАЗК.

Висновок: нова ера академічної доброчесності в Україні

Зазначений Закон встановлює єдині правила та стандарти поведінки для всіх учасників освітнього процесу (здобувачів освіти, педагогічних та науково-педагогічних працівників, керівників закладів), спрямовані на підвищення якості освіти та довіри до результатів навчання і наукових досліджень.

Закон створює фундамент для системних змін: формує культуру чесності, підвищує довіру до освіти й науки та встановлює прозорі механізми відповідальності.

Запрошуємо усіх учасників освітнього процесу — від школярів до ректорів — долучатися до впровадження та популяризації доброчесності.

Ключове: підготувати локальні політики до 31.07.2026, навчити персонал і впровадити інструменти перевірки.